

V. Iz politike.

Tu nikakor ni mišljeno kako sistematično uvažanje v banalno umevanje dnevnega političnega življenja. Zveni naj se marveč odpre pogled v globlje pojmovanje dogodkov in pojavov v družbenem življenju ter zlasti pokaže vzroke teh pojavov. Spozna naj, da je ona istotaka važen faktor v razvoju družbe kakor mož, torej istotaka zainteresirana tudi na dogodkih zunaj štirih sten njenega doma.

Najenostavnejši pojmi o razvoju družbe. Država. Država v današnjih oblikah. Ustava. Zakonodaja. Socialne reforme. Pojmovanje odnosa med državo in politično stranko. O občinski politiki. Naloga žene v političnem življenju.

Kot pomožna literatura za delo po deklinskih krožkih bi prišle v poštev knjige oziroma listi:

Dr. A. H. Hollmann, »Die Volkshochschule und die Grundlage der Demokratie«; Purgaj, »Gospodinjstvo«; Kalinšek, »Slov. kuharica«; Gospodinjstvo; koledar; Dr. Erna Meyer, »Der neue Haushalt«; Humek, »Domači vrt, Sadje v gospodinjstvu«; Dr. Ambrožič, »Materinska pomoč zdravemu in bolnemu dojenčku«; Dr. Rus, »Prva pomoč v neugodnih, zdravje mladine«; Dr. Pirč, »Prva pomoč v neugodnih«; Dr. Meier, »Nalezljive bolezni«; Oppenheimer, »Der Staat«; Dr. Pitamic, »Država. Ogris, Politične stranke«; Klaus-Brixle, »Das häusliche landwirtschaftliche berufliche und öffentliche Leben«; Ušeničnik, »Narodno gospodarstvo«; Sadjar, »Zdravje, Land und Frau, Zenski Pokret, Zenski svet, Die Frau, Ullsteinovi zvezki«.

Splošne vesti.

— Učiteljske vojne sirote. Poverjeništvu najnujno potrebuje spisek učiteljskih vojnih sirot, ki naj obsega: ime pok. očeta, bivališče sirote in število družinskih članov, da ga predloži Izvršnemu odboru. Mogoča je mala podpora iz neke neporabljene pozicije. To variši, tovarišice! Opozorite na to učiteljske vdove v Vašem okolišu! — Poverjeništvu UJU.

— Odtegljaji za Nabavljajčke zadrage. Na vlogo Izvršnega odbora UJU proti odtegljajem po 5 in 10 Din mesečno za Nabavljajčke zadrage, je isti dobil od prosvetnega ministrstva sledeči odgovor pod O. N. Br. 71.714 z dne 17. sept. t. l.: V tem slučaju so v sporu vprašanja, ki so popolnoma osebnega značaja. Reševati tako vprašanje more edino Državni Svet in to na prošnjo zainteresirane osebe. Udruženje naj zahteva odlok od oblasti, ki odtrguje teh 5 ali 10 Din in naj potem vloži tožbo proti temu odloku na Državni Svet. — Izvršni odbor je naredil vse korake, ki so po gornjem odgovoru potrebni in se nadeja, da bo dosegel gotov uspeh.

— Absolventje lanskih gimnastičnih in pevskih tečajev se danes nimajo službe. Njihovo razporeditev si je namreč pridržal Beograd, kateri jim za enkrat tudi že nakazuje plačo. Razporedbe pa seveda ni od nikoder, in tako čakajo ti naši tovariši in tovarišice v mučni negotovosti, kaj boče z njimi. Zadnje vesti trdijo, da bodo morali iti zopet nazaj na osnovne šole. Naš nesrečni upravni birokratizem je kniv, da ti ljudje še danes nimajo mesta in ostanejo lahko nekega dne brez prejemkov. Ali bi jih ne mogli takoj v začetku šolskega leta prideliti posameznim osnovnim šolam — ko imamo toliko praznih razredov! — ter jih potem po potrebi pridelati raznim zavodom? Tako pa imamo že dva meseca razrede brez učnih oseb, na drugi strani pa učne osebe s plačo brez dela.

— Položaj učiteljev na vojnih šolah. Na razna vprašanja, kak je materialni položaj učiteljev na vojaških šolah in specialno o ozirom na »Konkurs za profesore i učitelje za Mašinsku Školu Mornarice«, smo prejeli sledečo informacijo: Mašinska Škola Mornarice u Kumboru (Boka Kotorska) raspisuje konkurs: 1. za jednog profesora srednjih škola ili inženjera za fiziku i kemiju u opsegu gradiva od 8. razreda srednjih škola; 2. za jednog učitelja za aritmetiku i geometriju u opsegu gradiva za 4 razreda gradjanske škole; 3. za dva učitelja za srpsko-hrvatski jezik, istoriju i geografiju u opsegu gradiva za 4 razreda srednjih škola. — 1. Nameštenje izabranih konkurenata uslediće na osnovi odredaba Zakona o Činovnicima i ostalim državnim službenicima gradjanskog reda i na osnovi Uredbe o razvrstavanju i rasporedjivanju činovnika gradjanskog reda. Dakle ti nameštenici primaće pripadnosti činovnika gradjanskog reda bez ikakvih dodataka u novcu ili naturi, kao što ih uživaju oficiri. 2. Jer je nameštenje po konkursu, dakle po molbi, to nameštenik nema pravo na selidbeni i putni trošak. 3. Uredbom o razvrstavanju činovnika gradjanskog reda, pošto pretihodno ispune uslove iz člana 84. ovog Zakona. — To znači, da pored običnih uslova za činovnike gradjanskog reda ima još drugih uslova, koji mogu da zadržavaju unapredjenje. 4. Učitelji u Ministarstvu Vojске i Mornarice uopšte niso predviđeni, niti Zakonom o ustrojstvu vojske i mornarice, niti Uredbom o razvrstavanju, dakle za njih nisu ni određeni rokovi za unapredjenje u višu grupu. 5. Za profesore i učitelje u Ministarstvu

Vojske i Mornarice nema nikakvih naročitih dodatka niti honorara niti ispitnih taksa i slično. Dakle ni učitelji, koji su usposobljeni za poučavanje na gradjanskim školama, ne mogu računati, da dobiju više nego samo obične pripadnosti II. kategorije. Treba znati, da Glavna Kontrola zabranjuje isplaćivanje bilo kojih pripadnosti, ako nisu u zakonu osnovane i tačno određene. 6. Član 220. Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice glasi: »Sve osoblje gradjanskog reda na službi u Vojsci i Mornarici potpada pod vojnu disciplinu i vojne sudove«. To znači, da za učitelje i profesore vojnih škola ne vrede disciplinski propisi Ministarstva Prosvete. 7. Istotako nije ništa određeno odnosno odustva za vreme školskih ferija. — Konačno napominjemo, da u Kumboru nema srednjih škola za školovanje dece i da je život u Dalmaciji kao neplodnoj i pasivnoj pokrajini mnogo skuplji nego u drugim pokrajinama naše zemlje.

— Slovenskemu učiteljstvu! Slovenska umetnost preživlja težko krizo. Zalostno je dejstvo, da je prepad med občinstvom in ustvarjajočimi umetniki vedno večji. Krivda na tem leži predvsem na trpki borbi za gmošni položaj našega ljudstva, velika krivda pa tudi na tem, da je splošna umetniška propaganda povsem pomanjkljiva. Kako kruta je zgodovina slovenske likovne umetnosti! Velikani umetniki: Wolf, brata Šubica, Petkovšek, Ažbe, Grohar in drugi so morali v tujino, ker jim je bila preskopa domača zemlja. In nič drugače ni danes. Naše ljudstvo ne pozna svojih umetnikov, zato tudi ne pozna in ne more ceniti njihove umetnosti. Sicer pa ne more biti drugače vzprie današnjih razmer. Umetnost, predvsem likovna, kakor da je namenjena samo zgornjim stotim! Umetnostne razstave se vrše samo v Ljubljani in kvečjemu še v Mariboru, originalne lahko kupijo samo denarni ljudje, propaganda pa se do sedaj ni ozirala na maso, temveč samo na peščico ljudi, ki jim je dana možnost uživati sadove slovenske umetnosti.

— Vse drugače je s slovensko knjigo. Mohorjeva in Vodnikova združba ter še več drugih knjižnih društev skrbijo za to, da prihaaja knjiga poceni in v velikem obsegu med narod. Ne tako slovenska slika! Naše domove, šole, urade in cerkve krasi slabe tabličke reprodukcije tujih slikarjev, brez vsakršne umetniške vrednosti. Inozemski potniki preplavljajo naše kraje in nudijo ljudem za drag denar slabe posnetke nič pomembnih inozemskih slikarjev — najslabša dela, ki jih ne morejo razpečati doma. Tuja založništva bogate z našim denarjem, slovenska umetnost pa trohni v atelijih naših umetnikov. — Kakor se trudijo knjižna društva, da se razširi slovenska knjiga, tako si je nadela Umetniška Matica za svojo prvo največjo nalogo — razširiti slovensko sliko med najširše plasti našega naroda. Pogoji tega društva so tako ugodni, da postane lahko član vsakdo. Člani, ki plačajo letno članarino 24 Din dobe vsako leto eno originalno grafiko priznanih slovenskih slikarjev v formatu 30x35, imajo pravico do brezplačnega vstopa na umetnostne razstave, ki jih bo U. M. prirejela po vseh večjih krajih in dobe po znižani ceni vse društvene publikacije. Ker je posebno naša šola estetsko zelo pomanjkljivo opremljena — vse slike so siabe reprodukcije inozemcev, šolske ilustracije kopirane po tujih delih in ker vobče vsa zunanja in notranja oprema ne odgovarja estetskim zahtevam naše dobe, je sklenil odbor Umetniške Maticе, da z ozirom na to izdaja: 1. serijo naših in tujih pedagogov v originalnih lesorezih. (Šole-člani, dobe te brezplačno). 2. stenske slike za sobe in stopnišča. (Pravljice, pokrajinske, zgodovinske ter življenske motive). 3. Načrte za umetniško opremo mladinskih in šolskih knjig. 4. Umetniške osnutke za šolske odre. 5. Moderne načrte za opremo poslopja in tudi sicer vse, karkoli bo pripomoglo do estetskega izboljšanja našega šolstva. — Ker je bilo učiteljstvo vedno pripravljeno sodelovati v vsakem naprednem kulturnem pravcu, vljude no vabi podpisani odbor vse naše učiteljstvo, da mu pomaga uresničiti program. Posamezniki, kakor šole naj se priglase za člane. Naj se nam javijo zaupniki. Za vsakih pet novih članov dobe leste še po eno originalno grafiko v nagrado. V nekaj letih si bodo člani za mal denar zbrali majhno galerijo samih originalov velike umetniške in denarne vrednosti. Kako bo lep Vaš dom, ko bodo viseli na stenah vaših sob originali slovenskih umetnikov! Letos izdamo dva originalna lesoreza slikarja F. Stiplovskega, in sicer portret Ivana Cankarja in Pokrajina. Člani dobe te slike za Božič. Kdor se priglasi do 1. decembra t. l., dobi še letos to lepo umetniško darilo. Člane sprejema centrala: Umetniška Matica v Ljubljani, Dunajska cesta 35. — Umetniška Matica, društvo za ustanovitev moderne galerije in za propagando sodobne likovne umetnosti v Ljubljani.

— Kako boste proslavili 10-letnico ujedninjenja, ako nimate slike drž. grba, katero je založil U. D. v Mariboru? Ne samo vsaka šola, ampak vsak razred bi naj imel ta simbol naše države!

— Vabilo. Niso trde besede tovarišice Maroltove; vsaj jaz jih ne razumem tako. Vendar pa moram resnici na ljubo povedati, da ni povsod takšno pavšalno razpoloženje v društvih, kot ga slika tovarišica. Tako sem spoznal še pred vojno Slovenske gorice, kjer je bilo učiteljstvo kot ena družina in mislim, da se ne motim, če trdim, da je še sedaj tako. Ako so temu familijarnemu življenju vzrok še zidanice, ne pride toliko v poštev, saj povsod jih pa le ni. Za vzgled bi pa bil kolikor toliko tudi gornjegrajski okraj. Smo pač hribovci, četudi je v tem okraju samo moja šola v hriboh. Pridi se

„Vsi me imajo radi“

pravi razumna Mica. „Moški so pazljivi in mi prinašajo darove, toda eden me je ugodno iznenadil, ker praktično misli: Prinesel mi je RADION!“

Varuje perilo!

prijatelj les učit. Ne moremo se sestajati pogosto vsled preoddaljenosti, kadar pa smo skupaj, se pač ne more nihče pritoževati, da je zapostavljen in mislim, da bi se moral vsak počutiti domačega med nami. Kaj ne tovariš Hren? Nekaj pa me le tišči, kar je že lani omenil nek tovariš v našem listu. Učitelji se na svojih potovanjih po drugih krajih šole nekako plaho izogibljejo, kot da bi bil to svet hram, v katerega so hodili samo kot otroci v strahu in trepetu. Jaz za svojo osebo pogledam šolo z radostjo in če le morem, se pri svojih redkih obiskih v dolini oglašim v šoli ter povprašam, če je »gospod učitelj« doma. Hudo pa mi je večkrat, ako opazim, da gredo tovariši mimo moje šole, ne da bi tudi v šolo pogledali. Da bi se bal gostitve? Menda pač noben tovariš ne upa, da mu bodo napravili v šoli »ohote«. Par tovariških besed, eventualno mal prigrizek, saj kruh je vedno pri roki in obema se srce ogreje pri misli, da sta skupna na trpinu. Kako prijetno je kramljati z enakim in koliko lepša se nam zdijo nato šola, ko vidimo, da bje toliko tovariških src v skupnih ciljih. Morebiti da govorim le preveč o svojega hribovskega stališča in je preveč (červno samo eden) takih, ki gledajo hribovca postrani, češ, popoln kmet je postal. Toda če že postanemo kameleoni v občejanju — ta se pokmeti, drugi pomeščani — eno nam mora biti vedno skupno — naše tovariško srce! Vabim torej vse tovariše, katere bodo zvale naše planine na izlete, da se oglašijo vsaj za hip tudi v šoli. Če se bojijo zapustiti družbo, jih popeljem pa sam za njimi, da ne bodo zgrešili poti. Tovariše v, ali pri Mariboru in Ljubljani pa prosim, da navajajo že učiteljske imena, naj se oglašajo na svojih izletih v šolah. Ali so imeli res samo nekdanji študentje privilegij, da so uživali gostoljubje po farovžih. — Ivan Dolinar, šolski upravitelj, Šmihel nad Mozirjem.

— Med osebnimi zadevami v 10. številki »Učit. Tov.« je na 3. strani med upokojenci imenovana med drugimi Antonija Štupca kot učiteljica — kar bi se moralo glasiti pravilno Antonija Štupca, ravnateljica na II. meščanski šoli v Mariboru.

— O prebitju solunske fronte. V preteklem tednu se je mnogo pisalo v dnevnih časopisih o prebitju solunske fronte. Ker so bili nekateri podatki netočni, hočem podati v sledečem dopisu točen potek borb na solunskem bojišču in Dobruđi. Leta 1916. je bila srbska vojska po reorganizaciji prepevljana v Solun. Do 15. avgusta 1916 je srbska vojska pomnožena z dobrovoljci zasedla položaje od Vardara do Lerina južno Vetrenika in Kajmakčalana. V borbah z Bolgari je zasedla naša vojska 30. septembra Kajmakčalan, kmalu potem prekoračila Črno reko, a 19. novembra je bil osvobojen Bitolj z

okolico. — Med tem časom se je v Rusiji osnovala dobrovoljska divizija, ki je pokazala svoja junaštva na Dobruđi. V januarju je odpotoval en bataljon iz Rusije na solunsko bojišče. Razdeljen je bil med polke, ki so imeli največ izgub. Po ruski revoluciji pa je bil cel dobrovoljski korpus prepeljan na solunsko bojišče. 16. čet je bilo razdeljenih med razne polke, iz ostale vojske dobrovoljcev se je osnovala »Jugoslovenska divizija«. Naša vojska razdeljena v dve armiji je od začetka 1918. leta do 15. septembra zasedala prostor med Črno reko in Fuštanom. — 14. septembra 1918. leta se je začel artilerijski boj na odseku obeh naših armij. Naslednji dan pa je francoska in jugoslovenska divizija prebila solunsko bojišče in bojna črta se je v obliki klina začela premikati proti severu. Padala je postojanka za postojanko in 30. septembra je Bolgarija sklenila z našimi vezniki mir. Borbe so se nadaljevale in 1. novembra je bil osvobojen Beograd ter cela Srbija. — Edvard Prinčič.

— Urniki, število tedenskih ur na 5. in večrazrednicah. Prosvetni inspektor v Ljubljani je izdal sledečo okrožnico: Naknadno k okrožnici z dne 18. septembra 1928 P. br. 7676 odločam, da nova porazdelitev učnih ur, kakor jo je izdala nadzorniška konferenca v Ljubljani z dne 9. septembra 1926, velja za vse kategorije osnovnih šol, tedaj tudi za 5. in večrazrednice in s tem razveljavljam odlok velikega župana ljubljanske oblasti z dne 20. novembra 1926, P. br. 8510, v kolikor zadeva razdelitev učnih ur. V ostalem pa ostane odlok v veljavi.

Damam z dežele je posebno priporočljivo trajno kodranje in vodna ondulacija. Separirani oddelek za specialno barvanje las v vseh niansah, kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12.

Pletenine vseh vrst, jager perilo, volnene nogavice, rokavice, dežnike, čepice, damske torbice, srajce, kravate i. t. d. kupite po najugodnejši ceni pri ŠTERK nasl.

Miloš Karničnik Ljubljana, Stari trg št. 18

— **Razpis.** Udruženje Jugslovenskega Učiteljskega razpisuje natečaj za sledeča dva referata: 1. Desetletno prosvetno delo v naši državi in 2. Reforma šolskega nadzorstva. Prva tema naj obsega največ pet pisanih pol, a druga tri pole. — Prvi najboljši referat bo nagrajen s 500 Din, a drugi s 300 Din — dva naslednja referata, važna po vsebini, bo sta nagrajena z običajnim honorarjem za članke v »Narodni Prosveti«. — Referati morajo biti najkasneje 15. decembra v rokah izvršnega odbora UJU v Beogradu.

— **Nad 6000 ročnih zemljevidov** je letos že razpisal U. D. v Mariboru iz svoje založbe in tako izdatno olajšal pouk v domoznastvu in zemljepisju. V založbi ima ročne zemljevide sledečih kulturnih skupin: Pohorje-Kozjak, Slovenske gorice-Ptujsko polje, Prekmurje-Medjimurje, Celjska kotlina-Posavje in Slov. ozemlje. Razpošilja pa tudi ročni zemljevid Kamniške planine. Pri direktnih naročilih da 25% popusta za revne učence. Naroči lahko posamezen učenec za cel razred.

— **Učiteljski dom v Mariboru** se resno bavi z mislijo, da z nakupom primernega poslopja že v prihodnjem šolskem letu udeležuje svoj smoter. Zato prosi vsa sreska učiteljska društva, šolska upraviteljstva in posamezne v mariborski oblasti, da mu nakažejo članarino a 20 Din za tekoče leto. Pišite po položnice, ako so vam pošle!

— **Občni zbor društva »Zoo«.** Društvo »Zoo«, ki se je ustanovilo pred dobrim letom in ki mu je namen pripraviti in vzdrževati živalski vrt v Ljubljani po vzoru nekaterih drugih modernih mest, je imelo svoj občni zbor v soboto, dne 6. oktobra ob pol 9. zvečer v Prešernovi sobi restavracije »Slona«. Otvoril ga je predsednik, dekan medic. fakultete g. dr. Alfr. Šerko, ki je takoj brez vseh formalnosti prešel na dnevni red. Društvena pravila so se izpremenila v toliko, da se je društveni odbor razširil od 6 na 12 članov. V pravila se je tudi vneslo, da obstojajo poleg rednih članov še ustanovniki in dobrotniki. Ustanovniki so oni člani, ki plačajo 1000 Din enkrat za vselej, dobrotniki plačujejo 100 Din letno in redni člani pa 20 Din. Poročila vseh društvenih funkcionarjev so bila točna in izčrpna, vsi računi in poslovne knjige v najlepšem redu, zato je bil pri volitvah izvoljen stari odbor s predsednikom dr. Alfr. Šerkom. Kot stari odborniki so bili ponovno izvoljeni inšpektor dr. St. Beuk, dr. Ponebšek, vet. sv. v pok. Turk, dr. Bulovec, notar Hafner in univ. docent dr. Kenk; a kot novi odborniki pa: strok. učitelj A. Fakin, pošt. v. kontr. Vrtovec, žel. ofic. Egger, prof. dr. M. Šerko, stud. med. A. Šerko in VI. Kapus. Preglednika računov sta pa Herfort in Kozine. Dosedanje društveno premoženje sestoji iz živega in mrtvega inventarja. Živ inventar obsega: 1 gamsa, 2 ježa in 2 morska prašička, 21 ptic ujed, 81 malih ptic, 19 kač, 7 drugih plazilcev in 3 vodne ptice. Za prehrano teh živali se porabi dnevno 3 kg konjskega mesa za ptice ujede. Za druge ptice se pa porabi ½ kg kuhanega konjskega mesa, dve pergišči mravljinčnih jajec, dva korenja, pest koruzne moke in do 100 (črvov) ličink moka, nekaj prosa, konoplje, ogrščice, salnatnega semena, smrečnega semena, salate i. dr. Ježa dobota polže, meso in kruh, morska prašička seno, korenje in oves, gams seno in oves, strupene kače miši, nestrupene pa žabe in martinčke; a martinčki in žabe pa deževnike in kobilice itd. Tako stane prehrana vseh živali okrog 80 Din dnevno, torej letno skoro 30.000 Din. Mrtvi inventar društva obsega: 10 velikih kletk za ptice ujede po 1 m³, 54 malih kletk za manjše ptice, pet akvarijev po 100 l in 1 akvarij po 300 l za ribe, 4 terarije za strupene in nestrupene kače ter druge plazilce in 3 železne kletke za bele miši. Društvo je nujno pristljeno povečati mrtvi inventar, zato si je naročilo še naslednje predmete: 15 novih akvarijev s podstavki in 2 večja akvarija za velike ribe, 3 večje in 3 manjše terarije, 50 manjših in 15 večjih kletk, 20 žičnih kletk za razne manjše sesalce (jazbec, kuna, vidra itd.) in potrebno množino mreže v svrhu ograditve prostorov za velike sesalce (jelen, volk, medved, divji prašič itd.). Vse te stvari morajo biti gotove do spomladi, da lahko prihodnja razstava bo zavzemala cel velesojmski paviljon in znaša proračun za to razstavo ca 80.000 Din. Po tej razstavi društvo ne namerava več prirejati novih razstav, temveč pride takoj k definitivnemu osnovanju stalnega zoološkega vrta v Ljubljani. V ta namen ima pri mestni občini že baje rezerviran prostor v Tivoliju med tenisigrščem Atene in tivolskim ribnikom. Tu namerava društvo postaviti svoje paviljone, kjer bodo stalno živele oskrbovane živali. Začasno pa namerava društvo prezimiti živali v vrtnem paviljonu v Souvanovem vrtu na Muzejskem trgu. Iz tega poročila se jasno zrcalijo prvi obrisi stalnega »Zoo«, od katerega bo imela izmed vsega občinstva udelež se mladina največ dobička. Zato smo mi učitelji dolžni po svojih močeh podpirati to društvo posebno na ta način, da ljudstvo zainteresiramo za to društvo in da društvu nabiramo nove člane.

Ant. Fakin.

Oblike kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

— Ali ste že naročili »Ročni katalog« za šolsko leto 1928/29, ki vsebuje vse najnovejšje odredbe in navodila in stane le 16 Din. — Požurite se z naročili, dokler traja zalog.

O sreči može govoriti svaka domaćica, što joj se pruža prilika, da rublje pere sa Radionom. Rublje se ostavi preko noći u vodi, a drugi dan može se za vrijeme pravljanja ručka za ½ sata kuhajući u Radionu oprati, da je bijelo kao snijeg.

Moderna medicina se izogiblje zdravljenju na upoštevno pravilno prehrano. Odlični zdravnik priporočajo zato redno uživanje ZIKE. Zika je na poseben način izdelana kava iz rži. Učinkuje ugodno na živčevje in prebavila. Zato bi jo morali vsi nervozni, slabokrvni, posebno pa otroci uživati vsak dan.

Osebnne zadeve.

i **Premešeni so:** Marija Urbančič iz Št. Petra pri Novem mestu v Gaberje pri Novem mestu; Gizela Gregorič iz Strug v Gaberje; Irena Jan iz Št. Vidja nad Ljubljano v Moste; Vladimir Berec iz Mirne v Loški potok; Marija Kovič iz Tržiča v Podblico; Franc in Lea Bizjan iz Mokronoga v Tržiče; Katarina Blejec iz Podblice v Št. Vid nad Cerknico; Mara Saneč-Bunc iz Studenca v Mirno. — Vzporednice so dovoljene osnovnim šolam na Bizeljskem in v Veliki dolini.

Razpisi služb.

— **Namestitev tretje voditeljice pri poštujočih kmetijsko-gospodinskih tečajih.** Občastni odbor mariborske oblasti razpisuje službo kmetijsko-gospodinske učiteljice za potovalne kmetijske-gospodinske tečaje po deželi. Prosilke morajo dokazati, da so izpolnile splošne in posebne predpogoje za sprejem v oblastno službo, predpisane v §§ 4. in 7. uredbi glede službene pragmatike za nameščence mariborskega oblastnega odbora z dne 21. julija 1927, »Uradni list« z dne 17. septembra 1927, št. 406/26 in da je na seminarju kake gospodinske šole položila izpit iz gospodinjstva. Pravilno kolkovane prošnje, opremljene s predpisanimi in zadostno kolkovanimi prilogami je predložiti tekom 4 tednov po razglasitvi tega razpisa oblastnemu odboru mariborske oblasti v Mariboru.

NOTE

za petje, klavir, violino i. t. d. za šolo in dom

Za naročilo zadošča dopisnica. (Gg. učitelj poseben popust.)

dobavlja po najnižji ceni „MATIČNA KNJIGARNA“ LJUBLJANA

Obrambni vestnik.

— **ob Človek z dvojnimi poslanstvom.** »Ponedeljek« št. 39. je prinesel pod zgorajim naslovom odgovor g. akad. slikarja M. Maleša na »pamflet T. Se.«, ki je pozval vse učitelje, da se pridružijo razstavi »Četrte generacije«. Ne bom razpravljaj na tem mestu o kritiki g. T. Seliškarija, ne odgovoru g. akad. slikarja na to, ker so o tem poklicani že drugi. Sicer pa obešena kranjska klobasa z ovito slov. trikoloro na omenjeni razstavi, pove mnogo in je lep komentar kritiki tega gošpoda. Odgovor g. M. M. me je spravil do par besed, ki sem jih hotel napisati v »Jutru«, »Slov. Narodu« ali »Ponedeljeku«. A na svoje začudenje, sem dobil povsodi v odgovor: »Nimamo interesa braniti učiteljstva. Pišite tja, kamor spadate!« Torej ravno oni listi, ki hočejo biti nekaki vodniki slov. inteligence in imajo toliko besed o učiteljstvu v svojih računih — ti odklanjajo obrambo blatenega učiteljstva. Ne vem, ali je to v zahvalo, ker je ravno učiteljstvo tako veren steber teh časnikov? Sprejemmo to, kot nov dokaz k trditvi »Učit. Tovariša« o političnem izrabljanju učiteljstva. Zato sem se namenil, da pošljem isti članek v naš stanovski list, kjer pa naj bo vedno prvi interes obrambe napadenega tovariša.

Ne bi se dotaknil te polemike, pa ker je g. M. M. v znanem odgovoru imenoval kot amaterje med ilustratorji tudi tov. I. Erbežnika in druge tovariše, sem se smatral dolžnim, da i jaz izpregovorim o tem par besed. V svojem odgovoru pravi g. M. M., da je nivo naših mladinskih listov (»Zvonček«, »Angelček«...) fatalno nizek, kar tudi jaz povdarjam. A zakaj? G. M. M. misli pri tem gotovo na slike teh listov, ki so večinoma delo gg. umetnikov, učiteljev-amaterjev in ljudi z »dvojnimi poslanstvom«. (G. tov. T. S. je g. M. M. v 9. številki »Učit. Tovariša« prav jasno razložil pomen teh besed s točnim utemeljevanjem, kar pa se g. M. M. v »Poslanem« v »Jutru« ni posrečilo izpodbiti omenjene utemeljitve tov. T. S.).

Spomnim naj pri tej priliki g. M. Maleša le na slučaj »Zvonček« — torej lista, ki ga izdaja učiteljstvo — ko je leta nosil kot naslovno stran ravno njegovo delo. In koliko časa? Celi dve (2) številki sta nosili — bilo je to pred 3 leti — to »umetniško otroku dopadljivo delo«. Na splošno zahtevo čita joče mladine in učiteljstva, je moral »Zvonček« prinesiti zopet staro opremo, delo tov. Erbežnika, torej ravno onega, ki ga omenja g. članek na svoji listi slikarjev amaterjev.

Elementarni razred

se naroča pri avtorju tovarišu **ZMAGO BREGANTU** BLANCA PRI SEVNICI CENA 36 DINARJEV

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3 Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarja — Zaloge DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

Slov. mladina je odklonila delo g. M. Maleša, kar je treba ob tej priliki povdariti in vpo-klicati v spomin g. M. Malešu. Tudi g. urednik lista E. Gangl bi vedel o tem mnogo pokazati in povedati iz zanimive otroške korespondence. — Kakor je izjava Slov. umet. društva v Ljubljani v »Jutru« ocenila dosti točno objektivnost in kolegijsklost g. M. Maleša napram slov. umetnikom in se je omenjeno društvo smatralo dolžnim oprati napadene v tujini priznane slov. umetnike, tako upajmo, da bo tudi s strani učiteljstva sedaj g. M. Malešu jasno, kje stoji pri nas njegova nedovršena umetnost.

Marjan Tratar.

Mladinska Matica.

1. Reklamacije.

Nujno in ponovno prosimo vse poverjenike, da nam svoje morebitne reklamacije glede ekspedicije knjig koncem pretečenega šolskega leta predložijo najpozneje do konca t. m. Na pozneje došle pritožbe se odbor ne bo mogel več ozirati.

Ta poziv se seveda ne tiče onih tovarišev (ic), ki so že poslali svoje pritožbe po sličnem razglasu v 8. številki »Učiteljskega Tovariša« od 27. septembra t. l. »Mladinska Matica« odklanja vsako odgovornost, če bi bila kaka šola oškodovana radi opustitve tozadevne reklamacije.

Radi pravilnega tolmačenja tega poziva povdarjamo še posebe, da naj reklamirajo ponovno vsi, ki so morebiti to že storili v mesecih juliju in avgustu, a brezuspešno. Vsi prizadeti poverjeniki (ce) naj nam oprostite, če smo primorani letos na tak način izrabljati njihovo potrpežljivost. V bodoče bomo poskrbeli, da jim ne damo več povoda za pritoževanje.

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE,

ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslužite se krojnih tečajev, ki se vsrjšo mesečno v Ljubljani, ki pa jih tudi lahko napravite potom korespondence, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblek. Cenjenim učiteljskim krogom znan honorar. Izdelovanje krojev po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg št. 19, Ljubljana, Telefon 2477.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

— **KAMNIŠKO UČIT. DRUŠTVO** ima 27. oktobra ob 10. uri občni zbor v Kamniku s sedečim dnevnim redom: 1. Nada-ljevanje predavanja o spisju v učlovni šoli — poroča g. sreski ref. Lukežič. 2. Poročila delegatov. 3. Stanovske zadeve. 4. Otvoritev občnega zbora z običajnim dnevnim redom. 5. Slučajnosti.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA POL. SREZ LJUTOMER-GORNJA RADGONA** zboruje v soboto, dne 27. oktobra 1928 pri Kapeli z začetkom ob 10. uri. — **Odbor.**

— **LOGAŠKO UČIT. DRUŠTVO** zboruje v soboto, dne 20. t. m. v Dolenjem Logatcu ob 10. uri zjutraj v šoli. Dnevni red običajen.

Učiteljski pravnik.

— § Stanarina po čl. 35. v zvezi s čl. 39. urad. zakona z dne 31. julija 1923. Po čl. 28. cit. zakona je stanarina, ki jo določa čl. 35. sestavni del prejemkov aktivnih državnih uslužbencev. Višino tega dela prejemkov urejujejo čl. 37., 38. in 39. urad. zakona. Slednje cit. čl. (39.) odreja, da ima državni uslužbenec, ki ima stanovanje od državnega ali samoupravnega telesa, pravico do stanarine le v toliko, kolikor presega stanarina po čl. 35. urad. zakona vrednost stanovanja, ustanovljeno (ocenjeno) po krajevnih razmerah. Ministrstvo financ je odredilo z D. R. br. 81.433 z dne 20. VIII. 1924, da se morajo z ozirom na čl. 39. urediti službeni prejemki državnih uslužbencev s 1. majem 1924. Ministrstvo prosvete je z odlokom O. N. br. 39.947 z dne 20. IX. 1924 odločilo, da morajo oceniti vrednost učiteljskih stalnih stanovanj v smislu čl. 39. urad. zakona 3-članske komisije. Člani komisije naj bodo csebe iz kraja, v katerem se nahaja naturalno učiteljsko stanovanje.

Minister pravde je izdal glede nat. stanovanj in ocenitev teh z ozirom na čl. 39. urad. zakona Uredbo št. 36.360 z dne 8.

sije na nočnem nebu in tako tvori celoto.

Slična celota se vidi pri 7 prednostih, katere ima

Schicht
Terpentin-
Milo s svojimi prednostmi

VI. 1927, ki je stopila v veljavo dne 17. VI. 1927. (Glej »Uradni list« št. 286/67 z dne 21. VI. 1927). Čl. 5. te uredbe določa, katere okoliščine je upoštevati pri ugotavljanju vrednosti stanovanja, ki bi se moralo plačevati glede na krajevne razmere. Glasom čl. 6. se ugotavlja vrednost stanovanja na podstavi skupnega mnenja, ki ga oddata starešina urada (sreski nadzornik, poglavar) in finančni uradnik. Odločbo o vrednosti stanovanja, ki je izvršna, izda pristojni minister ali njegov pooblaščen organ. Naturalna stanovanja se cenijo vsako 5. leto — po potrebi tudi prej. Če je vrednost stanovanja večja od stanarine (po čl. 35.), ne prejema učitelj stanarine, pa tudi ne plačuje odškodnine za večjo vrednost stanovanja (čl. 3. Uredbe).

Iz gori obrazloženega je razvidno, da se odteguje vrednost naturalnega stanovanja od stanarine od dne 1. V. 1924 dalje, in sicer v mesečnih obrokih. Komur se je pričelo odtegovati najemnino šele letos in to v običajnih obrokih, naj zaprosi pristojno nakazujočo oblast (v. ž.) za znižanje zneska odtegljajev, fako da se poravna zadeva v enem ali več letih.

Nove knjige.

— **Pravkar so izšle pesmarice »Nagelj«** III. zvezek. Priredil C. Pregelj. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena izvodu 26 Din.

Hotel TRATNIK

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25
priporoča lepe zračne sobe.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—.

Šivilja, mnogo let zaposlena v prvovrstnih dunajskih modnih salonih, prevzame vsa dela ali izdelovanje kostumov, plaščev, oblek, za primerno ceno. Jamči za najfinejšo izvršitev po najnovejših modelih. — Eliza-beta Reich, Maribor, Smetanova ul. 34/III.

Risalno orodje kupite najboljšje in ceno pri Fr. P. Zajec optik, Ljubljana, Stari trg 9.

Tovarišem, ki imajo kmet. nad. tečaje toplo priporočamo bogato ilustrirano knjigo prof. Ritig: Poljoprivreda. Knjiga jako lepo obdela v kratkem vse panoge kmetijstva in ima tudi vprašanja z odgovori. Naroča se pri Kmet. tiskovni zadrugi v Ljubljani. Cena ji je 32 Din.

v vseh modnih barvah

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA